

BIJDRAGE
TOT DE KENNIS DER
ICHTHYOLOGISCHE FAUNA
VAN HET EILAND
BOEROE.

DOOR

Dr. P. BLEEKER.

Van de vischfauna van Boeroe weet men tot nu toe niets meer dan het weinige, wat door de Zoölogie der reis rondom de wereld van de Uranie en door de groote Histoire naturelle des Poissons is bekend geworden. Die kennis bepaalt zich tot de volgende weinige soorten.

1 Apogon trimaculatus CV.	9 Holacanthus semicirculatus
2 Mesoprion striatus Blkr =	CV.
Diacope striata QG.	10 Toxotes jaculator CV.
3 Myripristis hexagonus CV.	11 Chorinemus tol CV.
4 Mulloïdes flavolineatus Blkr.	12 Caranx melampygus CV.
5 Platycephalus isacanthus CV.	13 Amphacanthus concatenatus
6 Lethrinus latifrons Rüpp. =	CV.
Lethr. semicinctus CV.	14 " doliatus CV.
7 " microdon CV.	15 Periophthalmus Koelreuteri
8 " olivaceus CV.	CV.

16 Hemiramphus Lutkei CV.	21 Sardinella lineolata CV.
17 Exocoetus micropterus CV.	22 Carcharias (Prionodon) mela-
18 Chirocentrus dorab CV.	nopterus QG.
19 Chanos lubina CV.	23 Aëtobatis narinari MH.?
20 Megalops indicus CV.	

Tijdens mijn kortstondig verblijf te Kajeli, den 1ⁿ Oktober 1855, gelukte het mij, een aantal vischsoorten aldaar te verzamelen; en toen ik een dag later te Amboina kwam, vond ik daar eene verzameling visschen, te Kajeli gemaakt en welke de heer D. S. Hoedt, in de wetenschap reeds bekend door den ijver, waarmede hij voorwerpen uit het dierenrijk verzamelt, mij met zijne gewone welwillendheid afstond.

Nadat ik deze bijdrage reeds voor den druk gereed gemaakt had, kwam de heer Hoedt te Batavia, medebrengende eene uitgebreide verzameling van reptiliën, visschen, gastropoden, acephalen, stekelhuiden en polypen, in de Molukken daargesteld. Deze verzameling bevatte nog meerdere vischsoorten van Boeroe, gevangen te Kajeli. Ik heb deze soorten kunnen bepalen, en daaronder nog meerdere gevonden, welke zich niet bevonden bij de kollektie, welke ik zelf te Kajeli maakte en te Amboina erlangde.

Door deze verzamelingen zie ik mij in staat gesteld, ook de kennis der vischfauna van Boeroe eene aanmerkelijke schrede voorwaarts te brengen. In het geheel zijn 136 vischsoorten van Boeroe door mij waargenomen, van welke, opmerkelijk genoeg, slechts *Mesoprion striatus* Blkr en *Toxotes jaculator* CV. van Boeroe bekend waren. De in baai en de riviermondigen van Kajeli gevangen soorten, hierboven bedoeld, zijn de hieronder genoemde.

1 Apogon amboinensis Blkr.	6 Apogon novemfasciatus CV.
2 " bandanensis Blkr.	7 Apogonichthys perdix Blkr.
3 " buruënsis Blkr.	8 " polystigma Blkr.
4 " melanorhynchos Blkr.	9 Cheilodipterus amblyuropte-
5 " melas Blkr.	rus Blkr.

10 <i>Ambassis buruënsis</i> Blkr.	41 <i>Chaetodon vagabundus</i> Blkr.
11 <i>Grammistes orientalis</i> Blkr.	42 " <i>virescens</i> CV.
12 <i>Serranus albguttatus</i> CV.	43 " <i>vittatus</i> Blkr.
13 " <i>hexagonatus</i> CV.	44 <i>Heniochus macrolepidotus</i> CV.
14 " <i>maculatus</i> Blkr.	45 <i>Scatophagus argus</i> CV.
15 " <i>microprion</i> Blkr.	46 " <i>ornatus</i> CV.
16 <i>Mesoprion coeruleopunctatus</i> Blkr.	47 <i>Holacanthus Vrolikii</i> Blkr.
17 " <i>marginatus</i> Blkr.	48 <i>Platax vespertilio</i> Cuv.
18 " <i>octolineatus</i> Blkr.	49 <i>Toxotes jaculator</i> CV.
19 " <i>striatus</i> Blkr.	50 <i>Caranx Forsteri</i> CV.
20 <i>Cirrhitichthys graphidopterus</i> Blkr.	51 <i>Equula ensifera</i> CV.
21 <i>Dules maculatus</i> CV.	52 <i>Acanthurus matoides</i> CV.
22 " <i>rupestris</i> CV.	53 " <i>triestegus</i> CV.
23 <i>Myripristis adustus</i> Blkr.	54 <i>Naseus amboinensis</i> Blkr.
24 <i>Holocentrum diadema</i> CV.	55 " <i>annulatus</i> Blkr.
25 " <i>leonoïdes</i> Blkr.	56 <i>Mugil coeruleomaculatus</i> Lac.
26 " <i>melanopterus</i> Blkr.	57 " <i>cunnesius</i> CV.
27 " <i>orientale</i> CV.	58 <i>Petroskirtes anema</i> Blkr.
28 " <i>sammara</i> CV.	59 <i>Pholidichthys leucotaenia</i> Blkr.
29 <i>Sillago malabarica</i> CV.	60 <i>Salarias celebicus</i> Blkr.
30 <i>Upeneoïdes sundaicus</i> Blkr.	61 " <i>ceramensis</i> Blkr.
31 <i>Pterois zebra</i> CV.	62 " <i>phaiosoma</i> Blkr.
32 <i>Scorpaena bandanensis</i> Blkr. =	63 " <i>quadripinnis</i> CV.
<i>Scorpaena aplodactylus</i> Blkr.	64 <i>Culius acanthopomus</i> Blkr.
33 " <i>cyanostigma</i> Blkr.	65 <i>Eleotris cyanostigma</i> Blkr.
34 <i>Scorpaenichthys polylepis</i> Blkr.	66 " <i>Hasseltii</i> Blkr.
35 <i>Apistus depressifrons</i> Richds.	67 " <i>Hoedtii</i> Blkr.
36 <i>Amphiprionichthys apistus</i> Blkr.	68 " <i>ophicephalus</i> K. v. H.
37 <i>Chaetodon baronessa</i> CV.	69 <i>Gobius caninoides</i> Blkr.
38 " <i>biocellatus</i> CV.	70 " <i>ceramensis</i> Blkr.
39 " <i>nesogallicus</i> CV.	71 " <i>decussatus</i> Blkr.
40 " <i>oligacanthus</i> Blkr.	72 " <i>grammepomus</i> Blkr.
	73 " <i>javanicus</i> Blkr.
	74 " <i>periophthalmoides</i> Blkr.
	75 " <i>xanthosoma</i> Blkr.
	76 <i>Gobiodon erythrophaios</i> Blkr.
	77 " <i>heterospilos</i> Blkr.

78	Gobiodon quinquestrigatus Blkr.	107	Heliases xanthochir Blkr.
79	Echeneis neucrates L.	108	Julis (Julis) leucorhynchos
80	Antennarius nummifer Blkr.		Blkr.
81	Plesiops coeruleolineatus Rüpp.	109	" (Halichoeres) Hoevenii
82	Pseudochromis fuscus Müll.		Blkr.
	Trosch.	110	" (") interruptus Blkr.
83	" xanthochir Blkr.	111	" (") modestus Blkr.
84	Amphiprion bifasciatus CV.	112	Cheilinus decacanthus Blkr.
85	Pomacentrus bankanensis	113	" tetrazona Blkr.
	Blkr.	114	Plotosus anguillaris Cuv.
86	" chrysopoëcilus K. v. H.	115	Anguilla Elphinstonei Syk.
87	" emarginatus CV.	116	Ophisurus colubrinus Richds.
88	" katunko Blkr.	117	" maculosus Cuv.
89	" littoralis K. v. H.	118	Muraena bullata Richds.
90	" moluccenis Blkr.	119	" catenata Richds.
91	" nematopterus Blkr.	120	" ceramensis Blkr.
	Pristotis trifasciatus	121	" isingteena Richds.
	Blkr.	122	" melanospilos Blkr.
92	" pavo Lac.	123	" polyzona Richds.
93	" prosopotaenia Blkr.	124	Balistes lineatus Bl. Schn.
94	" punctatus CV.	125	" praslinus Lac.
	prosopotaenioides Blkr.	126	Monacanthus chrysospilos
95	" taeniotopon Blkr.		Blkr.
96	" taeniops CV.	127	Triacanthus brevirostris Val.
97	Dascyllus aruanus CV.	128	" Nieuhofti Blkr.
98	" melanurus Blkr.	129	Arothron? kappa Blkr.
99	" trimaculatus Rüpp.	130	" virgatus Blkr.
100	" xanthosoma Blkr.	131	Anosmius Bennetti Blkr.
101	Glyphisodon antjerius K. v. H.	132	" margaritatus Blkr.
102	" batjanensis Blkr.	133	" striolatus Blkr.
103	" modestus Schl. Müll.	134	Syngnathus haematopterus
104	" unimaculatus CV.		Blkr.
105	Heliases frenatus CV.	135	Solenognathus Blochii Blkr.
106	" ternatensis Blkr.	136	Hippocampus kuda Blkr.

Verre weg de meeste dezer soorten waren reeds in mijn bezit en de meeste ook reeds van de Moluksche wateren

bekend. Als nieuw daarvan voor de wetenschap beschouw ik *Apogon buruënsis* Blkr, *Cheilodipterus amblyuropterus* Blkr, *Ambassis buruënsis* Blkr, *Scorpaena cyanostigma* Blkr, *Pholidichthys leucotaenia* Blkr en *Gobiodon heterospilos* Blkr. *Serranus maculatus* Blkr was reeds door Bloch in de wetenschap gevoerd, doch in de nieuwere registers der wetenschap niet opgenomen en *Eleotris Hasselti* Blkr was mij vroeger slechts naar eene afbeelding bekend.

Van het eiland Boeroe en wel in het bijzonder van Kajeli zijn alzoo thans bekend de volgende soorten.

SPECIES PISCIIUM BURUËNSES HUCUSQUE COGNITAE.

- 1 *Apogon amboinensis* Blkr, Nat. Tijdschr Ned. Ind. V p. 329.
- 2 " *bandanensis* Blkr, ibid. VI p. 95.
- 3 " *buruënsis* Blkr, ibid. XI p. 394.
- 4 " *melanorhynchos* Blkr, Act. Soc. Scient. Ind. Neêrl. I
 Vissch. Amb. p. 26.
- 5 " *melas* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 29. Act.
 Soc. Scient. Ind. Neêrl. I Vissch. Amb. p. 27.
- 6 " *novemfasciatus* CV., Nat. T. Ned. Ind. III p. 113.
- 7 " *trimaculatus* CV.
- 8 *Apogonichthys perdix* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. VI p. 321.
- 9 " *polystigma* Blkr = *Apogon punctulatus* Blkr (haud
 Rüpp.), ibid. III p. 696, VI p. 484.
- 10 *Cheilodipterus amblyuropterus* Blkr, ibid. XI p. 395.
- 11 *Ambassis buruënsis* Blkr, ibid. XI p. 396.
- 12 *Grammistes orientalis* Bl. Schn. ib. IV p. 105
- 13 *Serranus alboguttatus* CV., ibid. IV p. 245.
- 14 " *hexagonatus* CV., ibid. VI p. 191.
- 15 " *maculatus* Blkr, ibid. XI p. 398.
- 16 " *microprion* Blkr, ibid. III p. 552.
- 17 " *coeruleopunctatus* Blkr, ibid. II p. 169.
- 18 *Mesoprion marginatus* Blkr, ibid. III p. 554.

- 19 *Mesoprion octolineatus* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 40.
- 20 " *striatus* Blkr = *DiaCOPE striata* QG., Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 44 = *Mesoprion janthinuropterus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 751.
- 21 *Cirrhitichthys graphidopterus* Blkr = *Cirrrites graphidopterus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IV p. 106.
- 22 *Dules maculatus* CV., ibid. V p. 333.
- 23 " *rupestris* CV., ibid. VI p. 209.
- 24 *Myripristis adustus* Blkr, ibid. IV p. 108.
- 25 " *hexagonus* CV. = *Myripristis botche* CV.?, Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 52.
- 26 *Holocentrum diadema* CV., Nat. T. Ned. Ind. III p. 259.
- 27 " *leonoides* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 54.
- 28 " *melanopterus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IX p. 302.
- 29 " *orientale* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 53.
- 30 " *sammara* CV., ibid. p. 53. Nat. T. Ned. Ind. III p. 555.
- 31 *Sillago malabarica* Cuv. = *Sillago acuta* CV. Verh. Bat. Gen. XXII Perc. p. 61.
- 32 *Upeneoides sundaicus* Blkr.
- 33 *Mulloidies flavolineatus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 697.
- 34 *Pterois zebra* CV., ibid. III p. 265.
- 35 *Scorpaena bandanensis* Blkr = *Scorpaena aplodactylus* Blkr, ibid. II p. 237, III p. 698.
- 36 " *cyanostigma* Blkr, ibid. XI p. 400
- 37 *Scorpaenichthys polylepis* Blkr = *Scorpaena polylepis* Blkr, ibid. II p. 173.
- 38 *Platycephalus isacanthus* CV., ibid. II p. 481, III p. 63.
- 39 *Apistus depressifrons* Richds. = *Apistus binotopterus* Blkr, ibid. I p. 26.
- 40 *Amphiprionichthys apistus* Blkr, ibid. VIII p. 173.
- 41 *Lethrinus latifrons* Rüpp. = *Lethrinus semicinctus* CV., ibid. II p. 220.
- 42 " *microdon* CV.
- 43 " *olivaceus* CV.
- 44 *Chaetodon baronessa* CV., Nat. T. Ned. Ind. II p. 239.
- 45 " *biocellatus* CV. = *Chaetodon ocellatus* Blkr (haud Bl. CV.), ibid. VI p. 213, XI p. 403.

- 46 *Chaetodon nesogallicus* CV., *ibid.* II p. 240.
- 47 " *vagabundus* Bl., *Verh. Batav. Gen. XXIII Chaet.* p. 18.
- 48 " *oligacanthus* Blkr, *ibid.* p. 16, *Nat. T. Ned. Ind. I* p. 105.
- 49 " *virescens* CV., *Verh. Bat. Gen. XXIII Chaet.* p. 17.
- 50 " *vittatus* Bl., *ibid.* p. 18.
- 51 *Heniochus macrolepidotus* CV., *ibid.* p. 21.
- 52 *Scatophagus argus* CV. *ibid.* p. 24.
- 53 " *ornatus* CV., *Nat. T. Ned. Ind. VI* p. 492.
- 54 *Holacanthus semicirculatus* CV. *Nat. T. Ned. Ind. VIII* p. 414.
- 55 " *Vrolikii* Blkr, *ibid.* V p. 339.
- 56 *Platax vespertilio* Cuv. = *Platax Blochii* CV., *Verh. Bat. Gen. XXIII Chaet.* p. 27.
- 57 *Toxotes jaculator* CV., *Verh. Bat. Gen. XXIII Chaetod.* p. 31.
- 58 *Chorinemus tol* CV., *ibid.* XXIV Makr. p. 43.
- 59 *Caranx Forsteri* CV., *ibid.* p. 56, *Nat. T. Ned. Ind. III* p. 164.
- 60 " *melampygus* CV., *Nat. T. Ned. Ind. VI* p. 58.
- 61 *Equula ensifera* CV., *Verh. Bat. Gen. XXIV Makr.* p. 80.
- 62 *Amphacanthus concatenatus* CV.
- 63 " *doliatus* CV.
- 64 *Acanthurus matoides* CV., *Verh. Bat. Gen. XXIII Teuth.* p. 12.
- 65 " *triestegus* CV., *ibid.* p. 13.
- 66 *Naseus amboinensis* Blkr = *Keris amboinensis* Blkr, *Nat. T. Ned. Ind. III* p. 272.
- 67 " *annulatus* Blkr = *Priodon annularis* CV., *ibid.* III p. 558, IX p. 304.
- 68 *Mugil coeruleomaculatus* Lac., *ibid.* II p. 484.
- 69 " *cunnesius* CV., *ibid.* III p. 454.
- 70 *Petrosirtes anema* Blkr, *ibid.* III p. 273.
- 71 *Pholidichthys leucotaenia* Blkr, *ibid.* XI p. 406.
- 72 *Salarias celebicus* Blkr, *ibid.* VII p. 250.
- 73 " *ceramensis* Blkr, *ibid.* III p. 701.
- 74 " *phaiosoma* Blkr, *ibid.* VIII p. 317.
- 75 " *quadripinnis* CV., *Verh. Bat. Gen. XXII. Gob.* p. 19.
- 76 *Gobius caninoïdes* Blkr, *Nat. T. Ned. Ind. III* p. 274.
- 77 " *ceramensis* Blkr, *ibid.* III p. 704.
- 78 " *decussatus* Blkr, *ibid.* VIII p. 442.

- 79 *Gobius grammepomus* Blkr, *ibid.* IX p. 200.
- 80 " *javanicus* Blkr, *ibid.* XI p. 88.
- 81 *Gobiodon erythrophaeos* Blkr = *Gobius erythrophaeos* Blkr,
Verh. Bat. Gen. XXII Gob. p. 29, Nat. T. Ned.
Ind. XI p. 409.
- 82 " *heterospilos* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. XI p. 409.
- 83 " *quinquestrigatus* Blkr = *Gobius quinquestrigatus* CV.
ibid. V p. 82.
- 84 *Periophthalmus Koelreuteri* CV., *ibid.* I p. 252.
- 85 *Eleotris Hoedtii* Blkr, *ibid.* VI p. 496.
- 86 " *ophicephalus* K. v. H. Verh. Bat. Gen. XXII Gob. p. 22.
- 87 " *periophthalmoïdes* Blkr, Nat. T. N. Ind. I p. 242.
- 88 " *xanthosoma* Blkr, *ibid.* III p. 703.
- 89 " *cyanostigma* Blkr, *ibid.* VIII p. 452.
- 90 " *Hasseltii* Blkr, *ibid.* I p. 253, XI p. 413.
- 91 *Culius acanthopomus* Blkr = *Eleotris acanthopomus* Blkr,
K. v. H., Nat. T. Ned. Ind. IV p. 275, XI p. 411.
- 92 *Echeneis neucrates* L., Verh. Bat. Gen. XXIV Chiroc. etc p. 22.
- 93 *Antennarius nummifer* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. VI p. 497.
- 94 *Plesiops coeruleolineatus* Rüpp. = *Plesiops melas* Blkr, *ibid.*
IV p. 116.
- 95 *Pseudochromis fuscus* Müll. Trosch., *ibid.* III p. 708, IX p. 69.
- 96 " *xanthochir* Blkr, *ibid.* VIII p. 443.
- 97 *Amphiprion bifasciatus* Bl. Schn., *ib.* III p. 282.
- 98 *Pomacentrus bankanensis* Blkr (sub nomine *Pomac. taeniops*
CV.?), *ibid.* III p. 729.
- 99 " *chrysopoecilus* K. v. H., *ibid.* III p. 284.
- 100 " *emarginatus* CV.
- 101 " *katunko* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 169.
- 102 " *littoralis* K. v. H., *ibid.* IV p. 483.
- 103 " *moluccensis* Blkr, *ibid.* IV p. 118.
- 104 " *pavo* Lac., *ibid.* II p. 247.
- 105 " *prosopotaenia* Blkr, *ibid.* III p. 67.
- 106 " *punctatus* CV. = *Pomacentrus prosopotaenioïdes* Blkr,
= *Pomacentrus cyanospilos* Blkr, *ibid.* III p. 286, 709.
- 107 " *nematopterus* Blkr = *Pristotis trifasciatus* Blkr, Nat.
T. Ned. Ind. III p. 285.

- 108 *Pomacentrus taeniometopon* Blkr, Nat. Tijdschr. Ned. Ind.
III p. 283.
- 109 " *taeniops* CV. (haud CV? Blkr), ibid. V p. 512.
- 110 *Dascyllus aruanus* CV, ibid. II p. 247, VI p. 108.
- 111 " *melanurus* Blkr, ibid. VI p. 109.
- 112 " *trimaculatus* Rüpp = *Dascyllus niger* Blkr, Verh. Bat.
Gen. XXI Labr. Cten. p. 10.
- 113 " *xanthosoma* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. II p. 247.
- 114 *Glyphisodon antjerius* K.v.H., = *Glyphisodon biocellatus*
CV. = *Glyphisodon Rossii* Blkr, ibid. IV p. 286,
VII p. 48, VIII p. 454.
- 115 " *batjanensis* Blkr, ibid. VII p. 373.
- 116 " *modestus* Schl. Müll., ibid. IV p. 285.
- 117 " *unimaculatus* CV., ibid. IV p. 284.
- 118 *Heliasis frenatus* CV? = *Glyphisodon bandanensis* Blkr, ibid.
III p. 248, III p. 710.
- 119 " *ternatensis* CV., ibid. X p. 377.
- 120 " *xanthochir* Blkr, ibid. II p. 248.
- 121 *Julis* (*Julis*) *leucorhynchus* Blkr, Act. Soc. Scient. Ind. Neêrl.
I Vissch. Man.
- 122 " (*Halichoeres*) *Hoevenii* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. III p. 250.
- 123 " (") *interruptus* Blkr, ibid. II. p. 252.
- 124 " (") *modestus*. Blkr, Verh. Bat. Gen. XXIII
Gladsch. Labroid. p. 26.
- 125 *Cheilinus decacanthus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. II p. 256.
- 126 " *tetrazona* Blkr, ibid. IV p. 293.
- 127 *Plotosus anguillaris* Cuv. = *Plotosus lineatus* CV., Verh.
Bat. Gen. Silur. bat. p. 57.
- 128 *Hemiramphus Lutkei* CV.
- 129 *Exocoetus micropterus* CV., Act. Soc. Scient. Ind. Neêrl. I.
Vissch. Amb. p. 63.
- 130 *Chirocentrus dorab* CV., Verh. Bat. Gen. XXIV Chiroc. p. 10
- 131 *Chanos lubina* CV.
- 132 *Megalops indicus* CV., Verh. Bat. Gen. XXIV Chiroc. p. 15.
- 133 *Sardinella lineolata* CV.
- 134 *Anguilla Elphinstonei* Sykes., Nat. T. Ned. Ind. IV p. 504.
Verh. Bat. Gen. XXV Mur. p. 15, 65.

- 135 *Ophisurus colubrinus* Richds., Nat. T. Ned. Ind. XI p. 106.
- 136 " *maculosus* Cuv., *ibid.* II p. 258, Verh. Bat. Gen. XXV
Mur. p. 29.
- 137 *Muraena bullata* Richds., Nat. T. Ned. Ind. IX p. 276.
- 138 " *catenata* Bl. (haud Richds.). Act. Soc. Scient. Ind. Neêrl.
I Vissch Amb. p. 66.
- 139 " *ceramensis* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXV Mur. p. 51.
Nat. T. Ned. Ind. III p. 297.
- 140 " *isingteena* Richds., Nat. T. Ned. Ind. IX p. 277.
- 141 " *melanospiros* Blkr, *ibid.* IX p. 279.
- 142 " *polyzona* Richds., Act. Soc. Scient. Ind. Neêrl. I. Vissch.
Man. Makass.
- 143 *Balistes lineatus* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXIV Balist. p.
14. Nat. T. Ned. Ind. II p. 260.
- 144 " *praslinus* Lac., Verh. Bat. Gen. XXIV Bal. p. 14.
- 145 *Monacanthus chrysopilos* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IV p. 126.
- 146 *Triacanthus brevirostris* Valenc. = *Triacanthus Russellii* Blkr,
Verh. Bat. Gen. XXIV Bal. p. 25.
- 147 " *Nieuhofii* Blkr, Verh. Bat. Gen. XXIV Balist. p. 26.
Nat. T. Ned. Ind. III p. 459.
- 148 *Arothron? kappa* Blkr = *Tetraodon kappa* Blkr, Nat. T.
Ned. Ind. III. p. 301, Verh. Bat. Gen. XXIV Blootk.
p. 16, XXV Nal. Ichth. Beng p. 160.
- 149 " *virgatus* Blkr = *Tetraodon virgatus* Richds., Nat. T. N.
Ind. II p. 299, Verh. Bat. Gen. XXIV Blootk. p. 24.
- 150 *Anosmius Bennetti* Blkr = *Tropidichthys Bennetti* Blkr,
ibid. VI p. 504.
- 151 " *margaritatus* Blkr = *Tropidichthys margaritatus* Blkr
= *Tetraodon margaritatus* Rüpp., *ibid.* III p. 302,
VI p. 501.
- 152 " *striolatus* Blkr = *Tropidichthys striolatus* Blkr, *ibid.*
VI p. 503.
- 153 *Syngnathus haematopterus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. II p.
259, Verh. Bat. Gen. XXV Trosk. p. 20.
- 154 *Solenognathus Blochii* Blkr = *Syngnathoides Blochii* Blkr,
Nat. T. Ned. II p. 259. Verh. Bat. Gen. XXV
Trosk. p. 24.

- 155 *Hippocampus kuda* Blkr = *Hippocampus moluccensis* Blkr
= *Hippocampus taeniopterus* Blkr, *ibid.* III p. 82,
305, 306. *Verh. Bat. Gen.* XXV Trosk. Vissch. p. 26.
- 156 *Carcharias* (*Prionodon*) *melanopterus* QG., *Verh. Bat. Gen.*
XXIV Plagiost p. 33.
- 157 *Aëtobatis narinari* MH.?, *ibid.* p. 87.
-

DESCRIPTIONES SPECIERUM DIAGNOSTICAE.

PERCOIDEI.

CHEILODIPTEROIDEI.

Apogon buruënsis Blkr.

Apogon corpore oblongo compresso, altitudine 4 circiter in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{3}$ circiter in ejus altitudine; capite $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis, longiore quam alto; oculis diametro 3 fere in longitudine capitis, diametro $\frac{3}{4}$ circiter distantibus; orbitis edentulis; linea rostro-frontali declivi concaviuscula rostro tantum convexa; osse suborbitali edentulo; maxilla superiore maxilla inferiore vix brevior, sub oculi dimidio posteriore desinente; rictu valde obliquo; dentibus maxillis pluriseriatis parvis subaequalibus, vomerinis in thurram $\wedge$ formem, palatinis utroque latere in thurram gracilem collocatis; praeoperculo rotundato margine denticulato, crista intramarginali angulata edentula; suboperculo interoperculoque edentulis; osse suprascapulari denticulato; squamis lateribus 25 p. m. in serie longitudinali, 9 p. m. in serie transversali; linea laterali singulis squamis tubulo simplici basi processu obtuso munito notata; linea dorsali linea ventrali convexiore; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa multo humilior, spinis gracilibus, spinis 2^a et 3^a ceteris longioribus corpore duplo humilioribus; dorsali radiosa acuta parum emarginata corpore non multo humilior; pectoralibus rotundatis $4\frac{1}{2}$ circiter, ventralibus angulatis obtusiusculis 6 circiter, caudali excisa lobis acutis 4 circiter in longitudine corporis; anali acuta emarginata aequae longa ac alta dorsali radiosa paulo humilior; colore corpore flavescens-aureo, inferne argenteo; vittis cephalo-lateralibus 2 fuscis, superiore rostro-supraoculo-dorsali supra lineam lateralem

decurrente et dorsum caudae versus desinente, inferiore rostro-oculo-caudali ante basin caudalis desinente; cauda ad basin pinnae caudalis macula rotunda nigricante lineam lateralem amplectente; pinnis roseo-flavescentibus, dorsali spinosa dense, caudali parce fusco arenatis.

B. 7. D. 6-1/9 vel 6-1/10. P. 2/10. V. 1/5. A. 2/13 vel 2/14.

C. 1/15 /1 et lat. brev.

Habit Kajeli, in mari.

Longitudo speciminis unici 64'''.

Aanm. Deze soort is gebouwd naar de type van *Apogon macropterus* K. v. H., *Apogon zosterophorus* Blkr, enz., doch laat zich van alle soorten met lange aarsvin gemakkelijk onderscheiden door de twee bruine overlangsche bandjes, welke zich van den snuit tot op den staart uitstrekken.

Cheilodipterus amblyuropterus Blkr.

Cheilodipt. corpore elongato compresso, altitudine $5\frac{1}{4}$ circiter in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite 4 circiter in longitudine corporis, multo longiore quam alto; oculis diametro 3 fere in longitudine capitis, diametro $\frac{3}{4}$ circiter distantibus; orbitis osseque suborbitali edentulis; linea rostro-frontali declivi rectiuscula rostro convexa; maxillis aequalibus, superiore sub oculi limbo posteriore vel vix post oculum desinente; rictu obliquo; dentibus maxillis pluriseriatis; maxilla superiore serie interna symphysin versus canino longo subulato; maxilla inferiore caninis vel caninoideis pluribus, medio ramo utriusque maxillae autem canino longo subulato ceteris multo longiore; dentibus vomerinis et palatinis inaequalibus bene conspicuis, vomerinis in vittam $\wedge$ formem, palatinis utroque latere in vittam gracilem dispositis; praeoperculo rotundato postice parce denticulato, crista intramarginali rotundata edentula; suboperculo, interoperculo osseque suprascapulari edentulis; linea dorsali linea ventrali convexiore; squamis lateribus cycloideis 36? in serie longitudinali; linea laterali tubulis simplicibus notata; pinna dorsali spinis gracilibus, spina 2^a ceteris longiore corpore plus duplo humiliore; dorsali

radiosa obtusa rotundata corpore paulo humiliore; pectoralibus rotundatis $4\frac{3}{4}$, ventralibus acutiusculis $6\frac{1}{2}$ circiter, caudali obtusa rotundata $3\frac{1}{5}$ circiter in longitudine corporis; anali obtusa convexa dorsali radiosa paulo humiliore; capite nigricante lineis longitudinalibus pluribus argenteis percurso; maxilla superiore rosea; corpore roseo vittis gracilibus numerosis approximatis nigricantibus longitudinalibus percurso; cauda ad basin pinnae macula magna rotunda nigra; pinnis dorsali spinosa caudalique nigricante-fuscis; dorsali 2^a analique basi et dimidio libero fuscis ceterum roseis; pectoralibus ventralibusque roseis.

B. 7. D. 6— $1\frac{1}{8}$ vel 6— $1\frac{1}{9}$. P. 2/14. V. $1\frac{1}{5}$. A. 2/9 vel 2/10.

C. $1\frac{1}{15}$ /1 et lat. brev.

Habit. Kajeli, in mari.

Longitudo speciminis unici 50'''.

Aanm. Deze soort heeft, behalve hare afgeronde staartvin, alle kenmerken van eene Cheilodipterus, waarom ik niet aarzel haar tot dit geslacht te brengen. Evenwel is zij door die afgeronde staartvin in haar geslacht zeer merkwaardig. Zij herinnert de verscheidenheden ten deze, welke men ook bij meerdere soorten van Apogon aantreft, sommige van welke ik, wegens het ongetand zijn des preoperkels tot een eigen geslacht (Apogonichthys) heb gebragt.

BOGODOIDEI.

Ambassis buruënsis Blkr.

Ambass. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{2}{5}$ ad $3\frac{1}{4}$ in ejus longitudine, latitudine $2\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $4\frac{1}{3}$ ad $4\frac{2}{5}$ in longitudine corporis, vix longiore quam alto; linea rostro-frontali supra oculos concava; oculis diametro $2\frac{2}{5}$ circiter in longitudine capitis; orbita inferne non denticulata superne postice spinula postrorsum spectante; rostro oculo duplo fere brevior, utroque latere spinula postrorsum spectante; dentibus suborbitalibus bene conspicuis; maxilla superiore maxilla inferiore brevior, sub oculi limbo anteriore desinente, non curvata, $2\frac{1}{2}$

circiter in longitudine capitis; dentibus parvis, maxillis serie externa seriebus internis vix majoribus, vomerinis in vittam $\wedge$ formem, palatinis utroque latere in vittam gracilem, lingualibus linea linguae media in vittam longitudinalem gracilem dispositis; praeoperculo subrectangulo, margine posteriore toto fere edentulo, angulo et margine inferiore toto denticulato, crista intramarginali inferne tantum denticulata angulo spinula armata; suboperculo edentulo; interoperculo margine glabro angulo spinula armato; squamis cycloïdeis, frontem inter et spinam dorsalem 1^m 12 vel 13, lateribus 28 p. m. in serie longitudinali, 12 vel 13 in serie transversali, quarum 3 vel 4 supra lineam lateralem; linea laterali sub initio pinnae dorsalis radiosae interrupta, singulis squamis tubulo simplice notata, parte anteriore mediocriter curvata; pinnis dorsali basi unitis, spinosa radiosa multo altiore, spina procumbente acuta subcutanea, spinis erectis mediocribus, 2^a ceteris longiore et crassiore curvata 5 fere ad vix plus quam 5 in longitudine corporis, spina 1^a spina 7^a brevior; dorsali radiosa angulata emarginata spina radio 1° vix brevior; pectoralibus acute rotundatis 4½ circiter, ventralibus acutis 6 circiter, caudali profunde excisa lobis valde acutis 3½ ad 3¾ in longitudine corporis; anali angulata emarginata spinis mediocribus spina 3^a spina 2^a vix longiore radio 1° non brevior 7 ad 8 in longitudine corporis; corpore flavescente-hyalino plus minusve fuscescente arenato; ventre argenteo; fascia cephalo-caudali diffusa argentea; pinnis flavescendo-hyalinis; dorsali spinosa spinam 2^m inter et 3^m nigricante-fusca; caudali nigricante-fusco marginata.

B. 6. D. 1 proc. + 7—1/8 vel 7—1/9 vel 7—1/10. P. 2/12.

V. 1/5. A. 3/9 vel 3/10. C. 1/15 /1 et lat. brev.

Habit. Kajeli, in aquis fluvio-marinis.

Longitudo 3 speciminum 71''' ad 78.'''

Aanm. Onder de 9 soorten van *Ambassis*, welke ik thans van den Indischen Archipel bezit, zijn er drie, bij welke de zijlijn is afgebroken, t. w. *Ambassis Dussumierii* CV., *Ambassis interrupta* Blkr, en de bovenbeschrevene. De hier beschrevene voorwerpen zijn het naaste verwant aan

Ambassis interrupta Blkr, doch deze is hooger van lichaam, heeft betrekkelijk grooteren kop, de oogkas van onderen getand, tandjes aan het interoperkel, langere rugvin- en aarsvin-doornen, enz.

SERRANOIDEI.

Serranus maculatus Blkr.

Serran. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{4}{5}$ in ejus longitudine, latitudine 2 fere in ejus altitudine; capite acuto convexiusculo 3 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{2}{5}$ circiter in ejus longitudine; oculis diametro 3 circiter in longitudine capitis; linea rostro-dorsali vertice convexiuscula, fronte et rostro declivi rectiuscula; rostro et maxilla superiore squamis conspicuis nullis; maxilla superiore maxilla inferiore brevior, sub oculi margine posteriore desinente, capite duplo fere brevior; osse intermaxillari dentibus pluriseriatis, serie externa conicis, seriebus internis setaceis antice longioribus in thurmas 2 collocatis et insuper caninis 2 mediocribus; maxilla inferiore dentibus antice pluriseriatis, serie interna longioribus, caninis nullis; rictu mediocriter obliquo; praeoperculo obtusangulo, margine posteriore convexo dentibus bene conspicuis serrato, angulo dente spiniformi dentibus ceteris multo longiore; suboperculo interoperculoque edentulis; operculo spinis 3 spina media ceteris longiore, spina 1^a spina ultima multo minus duplo brevior; dorso elevato; ventre rectiusculo; linea laterali antice valde curvata; squamis lateribus 100 p. m. in serie longitudinali; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa altiore, spinis 2^a, 3^a et 4^a spinis ceteris longioribus corpore minus duplo humilioribus; dorsali radiosa obtusa rotundata; pectoralibus obtusis rotundatis 4 circiter, ventralibus acutiuscule rotundatis $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali obtusa rotundata 5 circiter in longitudine corporis; anali oblique rotundata spina media spina 3^a crassior et paulo longior corpore plus duplo humilior; corpore fusco maculis magnis parvis margaritaceis notato; maculis capite utroque latere 4 vel 5 supramaxillari, inframaxillari, postmaxillari, postoculari et suboculari, suboculari ceteris ma-

jore; maculis dorso utroque latere 3 magnis pinnam dorsalem plus minusve intransibis, anteriore spinas dorsales anteriores inter et scapulam, 2^a lata spinas dorsales posteriores inter et lineam lateralem marginem dorsalis superiorem attingente, 3^a dorso caudae basin dorsalis posteriorem intrante; maculis mediis lateribus rotundiusculis 1 vel 2 tantum; ventre maculis utroque latere 3 vel 4 omnibus lineae ventrali approximatis; pinna dorsali fusca postice dilutior, parte radiosa superne maculis 3 rotundis distantibus nigris; pinnis pectoralibus nigricante-fuscis basi superne et apicem versus maculis margaritaceis, media fascia transversa margaritacea; ventralibus et anali profunde fuscis, anali medio macula rotunda margaritacea; caudali flava maculis magnis irregularibus nigricante-fuscis.

B. 7. D. 11/17 vel 11/18. P. 2/17. V. 1/5. A. 3/8 vel 3/9. C. 1/15 /1 et lat. brev.

Syn. *Holocentrus maculatus* Bl. Ausl. Fisch. Bd. IV p. 96 tab. 242 fig. 3. Bl. Schn. Syst. posth. p. 315.

Gefleckte Sogo Bl. ibid.

Holocentre tacheté Bl. ibid.

Holocentre blanc et brun Lac. Poiss. IV p. 341, 384, 385.

Holocentrus albo-fuscus Lac. ibid. p. 341, 384.

Habit. Kajeli, in mari.

Longitudo 2 speciminum 33''' et 40'''.

Aanm. Mijne voorwerpen behooren zonder twijfel tot de soort, welke door Bloch beschreven en afgebeeld is onder den naam van *Holocentrus maculatus*, doch niet opgenomen in de groote Histoire naturelle des Poissons. Het kenmerkende van deze soort, gelegen in hare lange voorste rugdoornen en de eigenaardige vlekteekening, is door Bloch vrij juist teruggegeven, hoezeer de beschrijving en afbeelding overigens in vele opzigten te wenschen overlaten.

Aanvankelijk was ik geneigd deze soort te houden voor den jeugdigen leeftijdstoestand van *Serranus lanceolatus* CV., aan welke zij inderdaad door hare kleurteekening na verwant is, en welker kleuren naarmate van den leeftijd der

voorwerpen aanmerkelijk verschillen. Andere bijzonderheden in den bouw van *Serranus lanceolatus* CV. verbieden evenwel deze toenadering. Bij *Serranus lanceolatus* toch zijn de voorste rugdoornen korter dan de achterste, is de 3^e aarsvindoorn langer dan de 2^e, en bedraagt het aantal rugvinstralen slechts 14 tot 16, terwijl de lichte rugvinvlekken er bij de jeugdige voorwerpen tot breede banden verlengd zijn, van welke de beide achterste den buik en staart geheel omgeven, en de bovenkaak er zich tot aanmerkelijk ver achter het oog uitstrekt. De preoperkeldoorn bestaat evenmin bij mijne jongere voorwerpen van *Serranus lanceolatus*, doch deze voorwerpen hebben toch nog eene lengte van bijkans 160" en ik heb opgemerkt, dat zoowel bij *Serranus* als *Mesoprion* in den zeer jeugdigen leeftijds-toestand een soms zeer lange preoperkeldoorn aanwezig is, welke echter bij toenemenden leeftijd in een gewonen preoperkeltand verandert.

Van de woonplaats van *Serranus maculatus* wist men tot nog niets anders, dan dat zij in Oost-Indië te huis behoort.

SCLEROPAREI.

SCORPAENOIDEI.

Scorpaena cyanostigma Blkr.

Scorpaen. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{2}{3}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite 3 et paulo in longitudine corporis; altitudine capitis $1\frac{1}{3}$ ad $1\frac{1}{4}$ in ejus longitudine; capite vertice, regione postoculari operculoque tantum squamoso; linea rostro-frontali declivi, rostro convexiuscula; oculis diametro $2\frac{1}{3}$ ad 3 fere in longitudine capitis, minus diametro $\frac{1}{2}$ distantibus; fovea suboculari nulla; rostro oculo brevior; maxillis subaequalibus, superiore sub iridis margine posteriore desinente; dentibus minimis, vomerinis in thurram $\wedge$ formem, pala-

tinis utroque latere in thurmam oblongam brevem collocatis; spinis utroque latere fronte et vertice 4, regione postoculari 4 parvis, orbita 5, rostro 1, osse suborbitali anteriore 4 divergentibus quarum anteriore prominente et 3^a postrorsum et deorsum spectante elongatis valde acutis, osse suborbitali posteriore 1 brevi, praeoperculo 6 superiore ceteris brevior 2^a ceteris longior, operculo 2, osse suprascapulari 2 vel 3; fimbriis cutaneis conspicuis nullis; squamis lateribus 45 p. m. in serie longitudinali; linea laterali tubulis simplicibus notata; dorso parum gibboso; linea ventrali rectiuscula; pinna dorsali spinosa dorsali radiosa altiore, spinis validis 4^a et 5^a ceteris longioribus corpore minus duplo humilioribus, spinis 1^a et 11^a spinis ceteris brevioribus; dorsali radiosa obtusa rotundata; pinnis pectoralibus oblique rhomboideis 4 et paulo ad $4\frac{1}{2}$, ventralibus acutiuscule rotundatis et caudali obtusa convexa $4\frac{3}{4}$ ad 5 in longitudine corporis; anali spinis validis media 3^a longiore radio 1° brevior; capite et corpore dilute olivaceo-fuscis, maculis majoribus vel nebulis irregularibus roseis variegatis et insuper ubique punctis margaritaceis ornatis; axillis margaritaceo punctatis; pinnis dilute roseis; dorsali spinosa violascente nebulata; pinnis ceteris marginem liberum versus dilute fuscescentibus en flavescente-roseo marginatis.

B. 7. D. 12/9 vel 12/10. P. 1 simpl. + 4 fiss. + 11 simpl. vel 1 simpl. + 5 fiss. + 10 simpl. V. 1/5. A. 3/5 vel 3/6. C. 1/11/1 et lat. brev.

Habit. Kajeli, in mari.

Longitudo 6 speciminum 36''' ad 59'''.

Aanm. Deze soort is zeer gemakkelijk herkenbaar aan de menigte parelkleurige of lichtblauwe stipjes, waarmede de geheele kop en romp als bezaaid zijn. Andere kenmerken vindt men in het geheel beschubt zijn van het operkel, in de afwezigheid van huiddraden, het aantal, den vorm en de plaatsing der kopdoornen, enz.

De soorten van *Scorpaena* mijner verzameling laten zich in twee groepen verdeelen, welke naar hare dentitie tot twee

afzonderlijke geslachten te brengen zijn. Tot de eerste groep, bij welke ter zijde van de groep ploegbeenstanden langwerpige schuinsche groepjes gehemelte-tanden aanwezig zijn, behooren de soorten mijner verzameling *Scorpaena bandanensis* Blkr (welke ik thans voor dezelfde houd als mijne *Scorpaena aplodactylus*), alsmede *Scorpaena polyprion* Blkr en de onderwerpelijke. Ik laat deze soorten onder het bestaande geslacht *Scorpaena*. Bij mijne overige soorten, *Scorpaena gibbosa* Bl. Schn., *Scorpaena diabolus* CV., *Scorpaena oxycephalus* Blkr en *Scorpaena polylepis* Blkr, alsmede bij *Scorpaena cirrhosa* CV. van Japan, zijn slechts ploegbeens- en geene gehemelte-tanden aanwezig, waarom ik ze breng tot een eigen geslacht, hetwelk ik voorstel te nomen *Scorpaenichthys*. Meerdere der reeds bekende soorten van *Scorpaena* zijn misschien tot *Scorpaenichthys* te brengen, doch daar het tandenstelsel van de meesten niet beschreven is, blijft de bevestiging of ontkenning daarvan overgelaten aan de ichthyologen, die in de gelegenheid zijn ook de buiten-indische soorten te onderzoeken.

Het onbeschubt zijn van den kop, als een karakter van *Scorpaena* in de groote *Histoire naturelle des Poissons* aangegeven, komt mij voor, van geene generische waarde te zijn, vermits die beschubbing alle schakeringen toont en nu eens de schubben op den kop geheel ontbreken, dan weder slechts op het bovenste gedeelte des operkels aanwezig zijn of wel zich in meerdere of mindere mate naar voren en beneden tot op de wangen en de benedenhelte des kops uitstrekken, zonder dat men daardoor gerechtigd schijnt te zijn, alle die soorten met kopschubben tot het geslacht *Sebastes* te brengen, wat trouwens door Cuvier en Valenciennes zelve en ook door latere schrijvers niet is gedaan.

Eene algeheele herziening van de soorten van *Scorpaena* en *Sebastes* komt mij zeer wenschelijk voor.

CHAETODONTOIDEI.

CHAETODONTES.

Chaetodon biocellatus CV. Poiss. VII p. 48.

Chaetod. corpore disciformi, diametro dorso-ventrali 2 et paulo in longitudine corporis; capite acuto $3\frac{2}{3}$ ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; oculis diametro $2\frac{1}{3}$ ad $2\frac{1}{2}$ longitudine capitis; linea rostro-dorsali rostro concava linea rostro-ventrali paulo longiore; rostro acuto oculo brevior; praeoperculo denticulis oculo armato tantum conspicuis; squamis lateribus 30 p. m. in serie longitudinali; pinnis dorsali et anali radiosus obtusis rotundatis, dorsali spinosa spinis 4^a, 5^a et 6^a spinis ceteris longioribus; pinnis pectoralibus obtusiuscule rotundatis $4\frac{1}{3}$ circiter, ventralibus acutis radio 10 producto 4 fere ad $4\frac{1}{3}$, caudali leviter convexa angulis acutiuscula 5 ad $5\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis; colore corpore roseo-flavescente, dorso roseo-fuscescente; fascia oculari nigricante-fusca oculum postice totum, antice partim tantum amplexante, vertice cum fascia lateris oppositi unita nucha sat longe ante spinam dorsi 1^m desinente, postice fascia lata margaritacea nucho-axillari limbata; dorso antice fascia triangulari transversa latissima profunde fusca a spinis dorsalibus 5 vel 6 anterioribus descendente et axilla desinente; cauda fascia lata transversa bi-convexa nigricante-fusca antice et postice fascia lata transversa lutea limbata; pinna dorsali roseo-fuscescente postice profundiore, nigricante marginata; dorsali radiosa macula magna rotunda nigra media pinna radium 5^m inter et 14^m sita, annulo luteo vel rosea cincta; pectoralibus et ventralibus flavescente-roseis, ventralibus fuscescente arenatis; anali roseo-fusca, vitta lata intramarginali flava; caudali flavescente-rosea vel dilute violascente-rosea basi vitta transversa nigricante-fusca.

B. 6. D. 12/23 vel 12/24 ad 12/25 vel 12/26. P. 2/14. V. 1/5.
3/18 vel 3/19 ad 3/20 vel 3/21. C, 1/15 /1 et lat. brev.

Synon. *Chétodon à deux ocelles* CV. Poiss. VII p. 48.

Chaetodon ocellatus Blkr, Nat. Tijdschr. Ned. Ind. VI
p. 212 [nec Bloch, nec CV!].

Habit. Kajeli, in mari.

Timor-kupang in mari.

Longitudo 2 speciminum 35''' en 39'''.

Aanm. In mijne Nieuwe Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van Timor (Nat. Tijdschr. Ned. Ind. Dl. VI) heb ik deze soort naar een minder goed bewaard exemplaar beschreven onder den naam van *Chaetodon ocellatus* Bl., welke evenwel waarschijnlijk eene andere soort is. Bij mijn voorwerp van Kajeli zijn de kleuren zeer goed bewaard gebleven, waardoor ik heb ontwaard, dat de soort terug te brengen is tot *Chaetodon biocellatus* CV., eene soort, welke door Lesson en Garnot bij Oealan werd ontdekt. Omtrent Bloch's *Chaetodon ocellatus* laat zich niets bepaalds zeggen, zoolang men er geene nadere kennis van bezit dan die welke Bloch's afbeelding geeft. De oogband gaat daar niet tot achter op het oog en verlengt zich bovenwaarts tot aan den eersten rugdoorn, terwijl geene staartbanden zijn afgebeeld en ook de breede driehoekige nekokselband ontbreekt, naar alle welke gegevens men die afbeelding moet beschouwen als tot eene van *Chaetodon biocellatus* CV. verschillende soort te behooren.

Ik bezit thans de volgende soorten van *Chaetodon* van den Indischen Archipel.

- 1 *Chaetodon auriga* Forsk. = *Chaetodon setifer* Bl. . . Hab. Ins. Cocos., Celeb., Halmah., Amb., Banda, Flores.
- 2 " *baronessa* CV. " Java, Batu, Halmah., Amb., Obi-major, Ceram Banda.
- 3 " *Bennetti* CV. " Java, Halmaheira.
- 4 " *biocellatus* CV. " Buru, Timor.
- 5 " *chrysozonus* K. v. H. " Java, Celebes.
- 6 " *citrinellus* Brouss. . . " Sumatra, Celeb., Ternate.
- 7 " *collare* Bl. " Java, Sumatra.

- 8 *Chaetodon dorsalis* Rwdt. . . Hab. Celeb., Flores, Tern., Amb.,
Banda.
- 9 " *ephippium* CV. " Cocos, Celeb., Flor., Amb.,
Tern., N. Guin.
- 10 " *falcula* Bl. " Batu, Ternate.
- 11 " *lineolatus* QG. " Cocos, Sumbawa, Flores.
- 12 " *lunula* CV. " Celeb., Halm., Tern., Banda.
- 13 " *Meyeri* Bl. " Amboina.
- 14 " *nesogallicus* CV. " Sumatr., Tern., Banda, Buru.
- 15 " *octofasciatus* Bl. " Java, Duizend eil., Sumbawa.
- 16 " *oligacanthus* Blkr. " Jav., Bintang, Banka, Ce-
leb., Halmah., Tern., Amb.
- 17 " *oxycephalus* Blkr. " Ternate.
- 18 " *pictus* Forsk. " Sumatra.
- 19 " *princeps* CV. " Jav., Sumatr., Celeb., Sum-
ba., Tern., Halmah., Amb.
- 20 " *punctato-fasciatus* CV. " Amb., Banda.
- 21 " *semeion* Blkr. " Cocos, Celebes.
- 22 " *selene* Blkr. " Solor, Amboina.
- 23 " *speculum* K. v. H. " Banda.
- 24 " *strigangulus* Sol. " Celeb., Halmah., Obi-major
Amb., Banda.
- 25 " *Tallii* Blkr. " Banda.
- 26 " *trifascialis* QG. = Ch.
 bifascialis CV. " Batu.
- 27 " *ulietensis* CV. " Amboina.
- 28 " *unimaculatatus* Bl. " Amb., Banda.
- 29 " *vagabundus* Bl. " Sum., Batu., Celeb., Sum-
bawa, Batjan, Ternate,
Amb., Banda.
- 30 " *vittatus* Bl. Schn. " Jav., Batu, Celeb., Halmah.,
Obi-major, Tern., Amb.,
Banda, Flores.
- 31 " *virescens* CV. " Java, Celeb., Flores, So-
lor, Timor, Halmah., Ter-
nate, Batj., Amb., Cer.,
Banda.

BLENNIOIDEI.

PHOLIDICHTHYS Blkr.

Corpus valde elongatum compressum postrorsum sensim gracilescens cauda gracili acuta. Pinnae dorsalis, caudalis et analis distinctae sed unitae, radiis simplicibus flexilibus; dorsalis unica indivisa anali multo longior; ventrales filiformes biradiatae, vix ante pinnas pectorales insertae. Apertura branchialis ampla. Membrana branchiostega radiis 6. Cutis alepidota. Dentes maxillis pluriseriati inaequales, vomerini vel palatini nulli. Operculum anacanthum.

Aanm. Dit geslacht staat in verwantschap tusschen *Pholis* en *Petroskirtes* en is zeer gemakkelijk herkenbaar aan het tandensteel, de afwezigheid van huidaanshangsels, de groote kieuwspleet, de ineenloopende rug-, staart- en aarsvinnen en het verdeeld zijn der borstvinstralen. Indien de buikvinnen ontbraken, zou men het even goed onder de Ophidinen kunnen rangschikken, wegens de slanke gedaante des ligchaams en zijnen smallen spitsen staart. Overigens is is het door de vereeniging der vertikale vinnen verwant aan eene andere groep van Blennioïden, aan de geslachten *Zoarcas*, *Iluocoetes* en *Phucocoetes*. *Zoarcas* evenwel heeft een ander tandstelsel, de buikvinnen niet draadvormig en meer naar voren ingeplant, het achterste gedeelte der rugvin anders bewerktuigd, en het ligchaam beschuibt. *Iluocoetes* en *Phucocoetes* onderscheiden zich voldoende door hunne ploegbeens- en gehemelte-tanden, benevens door nog meerdere andere kenmerken.

Pholidichthys leucotaenia Blkr.

Pholidichth. corpore elongato compresso, altitudine $9\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine, latitudine antice $1\frac{1}{2}$ circiter in ejus altitudine; capite $5\frac{1}{3}$ circiter in longitudine corporis, duplo fere longiore quam al-

to; linea rostro-dorsali capite convexa; oculis diametro 4 et paulo in longitudine capitis, minus diametro 1 distantibus; rostro obtuso convexo oculo brevior; naribus utroque latere 2 rotundis distantibus, anterioribus rostri apici approximatis; poris cutaneis circum oculum pluribus conspicuis; cirris vel appendicibus aliis cutaneis nullis; maxillis subaequalibus, superiore sub oculi dimidio posteriore desinente; dentibus maxillis lateribus uniseriatis conicis, antice bi- ad pluriseriatis serie externa caninis vel caninoideis aliquot majoribus curvatis; cute toto corpore laevissima; linea laterali nulla conspicua; pinna dorsali supra vel vix ante aperturam branchialem incipiente corpore plus duplo humiliore; pectoralibus obtusiusculis rotundatis capite plus duplo brevioribus; ventralibus filiformibus pectoralibus non vel vix longioribus; anali antice in 2^a tertia corporis parte incipiente dorsali vix vel non humiliore; caudali obtusa rotundata capite plus duplo brevior; radiis pinnis omnibus, pectoralibus exceptis, simplicibus; colore corpore superne lateribusque nigricante-violaceo, inferne margaritaceo vel luteo-margaritaceo; fascia oculo-caudali coerulescente-margaritacea sat lata margine oculi postero-superiore incipiente et dorso caudae desinente; maxilla inferiore antice nigricante-violacea; pinna dorsali aurantiaco-flava fusco arenata, basi vitta longitudinali nigricante-fusca, superne fusco marginata; pectoralibus membrana flavescentibus radiis violascentibus; ventralibus analique dilute flavis; caudali tota fere nigricante-violacea.

B. 6. D. 66 p. m. P. 14. V. 2. A. 55 p. m. C. 10.

Habit. Kajeli; in mari.

Longitudo speciminis unici 97'''.

GOBIOIDEI.

GOBIODON K. v. H. Blkr.

Pinnae dorsales 2 basi continuae, ventrales in discum unitae. Dentes maxillis erecti pluriseriati, inferiore serie interna symphysin versus caninis 2 magnis. Apertura branchialis verticalis. Membrana branchiostega radiis 4.

Aanm. Het groote aantal en de groote verscheidenheid in bewerktuiging der soorten, welke tot heden toe tot het geslacht *Gobius* gebragt zijn, maken het meer en meer wenschelijk, dit geslacht in meerdere geslachten te splitsen. Eenige dezer soorten, zooals *Gobius histrio* K. v. H., *Gobius quinquestrigatus* CV. en *Gobius coryphaenula* CV. zijn in de groote *Histoire naturelle* tot eene groep van *Gobius* gebragt, merkwaardig door den grooten kop, kleine oogen, zeer stomp profiel en schubloozen nek. De voornaamste en meer wezenlijke karakters dier groep schijnen echter door den heer Valenciennes niet opgemerkt te zijn. Zij zijn gelegen in de in bovenstaande diagnose beschrevene eigenaardigheden van het tanden- en kieuwstelsel en zij zijn zeker gewigtig genoeg om die soorten onder een eigen geslacht te brengen.

Kuhl en Van Hasselt, welke *Gobius histrio* hebben waargenomen, werden reeds door het eigenaardige dier soort geleid, om haar tot een eigen geslacht te brengen en ik vind dit geslacht op eene door hun nagelatene teekening genoemd *Gobiodon*, welke naam mij doet denken, dat zij ook de bijzonderheden van het tandenstelsel dier soort hebben gekend. De soort zelve noemden zij *Gobiodon pictum*, doch daar het mij niet bekend is, dat die naam ooit is publiek gemaakt, zal de soortnaam van den heer Valenciennes wel behouden dienen te blijven.

Den naam *Gobiodon* evenwel zie ik nog nergens gebezigd en ik acht het eene verpligting aan de nagedachtenis van Kuhl en Van Hasselt, dien, overeenkomstig hunnen wensch, in de wetenschap te vestigen.

Behalve de bovengenoemde soorten behooren tot het geslacht *Gobiodon* nog andere soorten mijner verzameling, zoo als de hier onder beschrevene *Gobiodon erythrophaios* en *Gobiodon heterospilos*.

Gobiodon heterospilos Blkr.

Gobiod. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine, latitudine $3\frac{1}{3}$ circiter in ejus alitudine; capite obtuso convexo $4\frac{1}{2}$ circiter in longitudine corporis, aequae alto circiter ac longo; fronte tuberculis nullis; oculis diametro 3 fere in longitudine capitis, minus diametro 1 distantibus; linea rostro-frontali valde convexa; maxilla superiore maxilla inferiore vix longiore sub oculi limbo anteriore desinente; dentibus maxilla superiore serie externa seriebus internis longioribus, maxilla inferiore serie posteriore synphysin versus caninis 2 vel 4 magnis curvatis; cute ubique alepidota; dorso rugis numerosis confertis oblique postrorsum descendentibus; pinnis dorsalibus basi continuis altitudine subaequalibus corpore duplo circiter humilioribus; dorsali spinosa spinis gracilibus flexilibus anterioribus ceteris longioribus; dorsali radiosa antice quam postice altiore angulata; pectoralibus obtusis rotundatis $4\frac{1}{3}$ circiter, ventrali $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali obtusa convexa $4\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; anali obtusa dorsali radiosa non vel vix humiliore; colore toto corpore pinnisque flavescente-roseo; capite ubique pinnae caudali guttulis et maculis numerosis majoribus et minoribus nigris; pinnis dorsalibus analique fusco plus minusve arenatis.

B. 4. D. 6— $1/8$ vel 6— $1/9$. P. 16 vel 17. V. $1/5$. A. $1/8$ vel $1/9$. C. $6/14/6$ vel $7/14/7$ (lat. brev. inclus.).

Habit Kajeli, in mari.

Longitudo 2 speciminum 22''' et 25'''.

Aanm. Deze soort is zeer gemakkelijk herkenbaar aan de talrijke ronde en ovale zwarte vlekjes op den kop en de staartvin, bij volkomen gemis daarvan op het ligchaam en de overige vinnen.

Gobiodon erythrophaios Blkr.

Gobiod. corpore oblongo compresso, altitudine $3\frac{1}{2}$ ad 3 et paulo in ejus longitudine, latitudine 2 et paulo ad 3 in ejus altitudine;

capite obtuso convexo $4\frac{1}{2}$ ad $4\frac{2}{3}$ in longitudine corporis, aequae alto circiter ac longo; fronte interdum tuberculis conicis munita; oculis diametro 3 ad $3\frac{1}{2}$ in longitudine capitis, diametro $\frac{1}{2}$ ad 1 fere distantibus, in anteriore dimidio capitis sitis; linea rostro-frontali valde convexa; maxillis subaequalibus, superiore sub oculi dimidio anteriore desinente; dentibus maxilla superiore serie externa seriebus internis longioribus, maxilla inferiore serie posteriore symphysin versus caninis 2 ad 6 conicis curvatis; sulco oculo-operculari conspicuo; cute ubique alepidota, cute dorso autem rugis numerosis confertis oblique postrorsum descendentibus; pinnis dorsalibus basi continuis obtusis rotundatis, corpore duplo vel plus duplo humilioribus, spinosa spinis gracilibus flexilibus anterioribus ceteris longioribus; pectoralibus obtusis rotundatis $4\frac{1}{3}$ ad 5, ventrali brevi obtusa 11 ad 8, caudali obtusa rotundata 6 ad $4\frac{1}{2}$ in longitudine corporis; anali obtusa rotundata dorsali radiosa non vel vix altiore; colore corpore rubro-fusco, pinnis fusco; vittis speciminibus plurimis capite nuchaeque 4 transversis gracilibus coeruleis nigro limbatis, anterioribus 2 oculo-postmaxillaribus, 3^a nucho-operculo-branchiali, 4^a nucho-scapulo-pectoralis partem pinnae pectoralis basalem intrante; pinnis dorsalibus analique tota longitudine basi vitta longitudinali coerulea utrinque nigro limbata; membrana operculari apice vulgo nigro-fusca.

B. 4. D. 6—1/10 vel 6—1/11. P. 19 ad 21. V. 1/5. A. 1/9 vel 1/10. C. 6/14 6 vel 7/14 [lat. brev. inclus.]

Synon. *Gobius erythrophaios* Blkr Verh. Bat. Gen. XXII Gobioïd. p. 29.

Habit. Kajeli, Buru insulae, in mari.

Ternate, in mari.

Bima, Sumbawae insulae, in mari.

Bulucomba, Celebes insulae, in mari.

Longitudo 77 speciminum 31''' ad 51'''.

Aanm. Ik beschreef deze soort reeds in het jaar 1848 naar een minder goed bewaard voorwerp van 33''' lengte, hetwelk ik van Sumbawa ontving en aan hetwelk de blaauwe bandjes op kop en vinnen niet zichtbaar waren. Ik heb

thans naar een groot aantal voorwerpen eene beschrijving kunnen ontwerpen. Het is mij echter voorgekomen, dat de blaauwe bandjes en de zwarte operkel vliestop zelfs in den normalen toestand niet bij alle voorwerpen aanwezig zijn, zijnde die niet zichtbaar bij meerdere mijner voorwerpen, bij welke de kleuren overigens zeer goed zijn bewaard gebleven.

ELEOTRIOIDEI.

CULIUS Blkr.

Pinnae dorsales 2. Dentes maxillares pluriseriati. Palatum totum edentulum. Praeoperculum spina deorsum spectante armatum. Membrana branchiostega radiis 6. Nares anteriores tubulatae.

Aanm. Dit geslacht vormt eene eigene type onder de talrijke soorten van Eleotris, van welke het tot nog toe niet afgescheiden was. Het is gemakkelijk en standvastig herkenbaar aan zijnen naar beneden gekeerden preoperkel-doorn. De soorten van dit geslacht, welks naam ik ontleen aan den soortnaam, door Hamilton Buchanan gegeven aan *Eleotris nigra* QG. (*Cheilodipterus culius* Buch.), zijn thans, voor zoover ik kan nagaan de volgende.

Culius niger Blkr = *Cheilodipterus culius* Buch. = *Eleotris nigra* QG. Verh. Bat. Gen. XXV Nal. Ichth. Beng. p. 105. Hab. Java, Sumatra, Batjan, Celebes, Wageu, Bengal., Maurit. etc.

Culius acanthopomus Blkr = *Eleotris acanthopomus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IV p. 275. Hab. Sumatra, Buru.

Culius pseudacanthopomus Blkr = *Eleotris pseudacanthopomus* Blkr, Nat. T. Ned. Ind. IV p. 276. = *Eleotris brachyurus* Blkr Verh. Bat. Gen. XXII Gob. p. 20. Hab. Java. Sumatra.

Culius melanosoma Blkr = *Eleotris melanosoma* Blkr, Nat.

T. Ned. Ind. III p. 705. Hab. Sumatra, Ceram.

Naarmate men eene meer volledige kennis zal bezitten van de overige talrijke soorten van *Eleotris*, zal het noodig worden, meerdere generische groepen van *Eleotris* af te zonderen. *Eleotris gyrinus* CV., *Eleotris butis* Cant. (*Eleotris humeralis* CV.), *Eleotris strigata* CV. vormen evenzeer typen, waaraan zich meerdere verwante soorten sluiten en welke tot typen van nieuwe geslachten zullen behooren verheven te worden. De soorten, tot de type van *Eleotris gyrinus* behorende, zou men onder den geslachtsnaam *Eleotris* kunnen doen blijven. Zij kenmerken zich voornamelijk door buisvormige voorste neusgaten en ongewapend preopercel. De aan *Eleotris butis* verwante soorten zouden den geslachtsnaam *Butis* kunnen dragen, en die welke aan de type van *Eleotris strigata* beantwoorden, den geslachtsnaam *Valenciennae*. Behalve deze typische soorten van *Eleotris* CV. zijn er nog andere, welke bij eene uitbreiding onzer kennis ten deze insgelijks als tot eigene geslachten behorende zullen kunnen worden aangemerkt. Daartoe behoort de soort, welke hieronder nog onder den naam van *Eleotris* beschreven is.

In mijne groote Ichthyologie van Nederlandsch Indië, welker uitgave sedert eenige jaren wordt voorbereid, zal ik gelegenheid hebben, breeder op de uitgebreide groote afdeling der Gobioiden en Eleotrioiden terug te komen en alle mij beschikbare soorten dier familiën aan een nader onderzoek te onderwerpen.

Eleotris Hasseltii Blkr, Over eenige Nieuwe soorten van Blenn. en Gob. Nat. Tijdschr. Ned. Ind. I p. 253.

Eleotr. corpore elongato, antice cylindraceo, postice compresso, altitudine $7\frac{1}{2}$ circiter in ejus longitudine; capite acuto 5 fere in

longitudine corporis; altitudine capitis 2 fere, latitudine $1\frac{3}{4}$ circiter in ejus longitudine; linea rostro-dorsali declivi rectiuscula vel convexiuscula; oculis diametro $3\frac{1}{2}$ circiter in longitudine capitis, maxime approximatis; orbitis glabris; rostro acuto alepidoto oculo brevior; naribus non tubulatis; maxilla superiore maxilla inferiore paulo brevior sub oculi margine anteriore vel paulo ante oculum desinente; rictu valde obliquo; dentibus maxillis pluriseriatis serie externa seriebus internis parvioribus et longioribus aequalibus, caninis nullis; sulco oculo-scapulari conspicuo; praeoperculo oblique rotundato toto margine glabro; capite fronte et vertice squamoso, genis et operculis alepidoto?; squamis regionem interocularem inter et spinam dorsalem 1^{am} 20 p. m., lateribus 45 p. m. in serie longitudinali; appendice anali oblonga obtusa; pinna dorsali spinosa spinis gracilibus flexilibus mediis ceteris longioribus corpore non vel vix humilioribus; dorsali radiosa dorsali spinosa paulo altior, antice quam postice humilior, postice rotundata; pectoralibus acutis $3\frac{1}{2}$ ad $3\frac{2}{3}$, ventralibus acutis $5\frac{1}{2}$ circiter, caudali lanceolata $3\frac{3}{4}$ circiter in longitudine corporis; anali antice quam postice humilior, postice acuta corpore altior; corpore superne viridi-roseo, inferne margaritaceo, ubique fusco nebulato et marmorato; pinnis flavescentibus, verticalibus totis fere nigricante-fusco arenatis et oblique subfasciatis; pectoralibus et ventralibus fusco variegatis.

B. 4. D. 6—1/9 vel 6—1/10. P. 17 vel 18. V. 1/5. A. 1/8 vel 1/9. C. 7/13 /7 (lat. brev. inclus.).

Habit. Kajeli, in mari.

Anjer, Javae occidentalis, in mari.

Longitudo speciminis unici 39'''.

Aanm. Ik beschreef deze soort reeds in 1850 naar eene afbeelding, nagelaten door Kuhl en Van Hasselt en genomen naar een voorwerp van 74''' lengte, hetwelk bij Anjer, aan de westkust van Java was gevangen. Mijn voorwerp van Kajeli, hoezeer aanmerkelijk kleiner, beantwoordt zeer goed aan die afbeelding, doch heeft de kleuren in het algemeen donkerder en het oog betrekkelijk grooter, wat

geheel op rekening van den leeftijdstoestand kan gebragt worden. De straalachtige rugvin telt één straal minder dan in die afbeelding is aangeduid.

Scripti Batavia Calendis Maji MDCCCLVI.

Bleeker, P. 1856. "Bijdrage tot de kennis der ichthyologische fauna van het eiland Boero." *Natuurkundig tijdschrift voor Nederlandsch Indië* 11, 383–414.

View This Item Online: <https://www.biodiversitylibrary.org/item/48507>

Permalink: <https://www.biodiversitylibrary.org/partpdf/254882>

Holding Institution

New York Botanical Garden, LuEsther T. Mertz Library

Sponsored by

The LuEsther T Mertz Library, the New York Botanical Garden

Copyright & Reuse

Copyright Status: Public domain. The BHL considers that this work is no longer under copyright protection.

Rights: <https://www.biodiversitylibrary.org/permissions/>

This document was created from content at the **Biodiversity Heritage Library**, the world's largest open access digital library for biodiversity literature and archives. Visit BHL at <https://www.biodiversitylibrary.org>.